

פרק 500	מס' הוראה 513	שם ההוראה מפעלים ביטחוניים – דרישות שירותי הכבאות	תחולה יולי 2001	עדכון דצמ' 2001	עמוד 1 מתוך 7
------------	------------------	---	---------------------------	---------------------------	------------------

1. כללי

- 1.1 בעקבות אירועי שריפה שאירעו במפעלים ביטחוניים במהלך השנים האחרונות, הוקמה במשרד הפנים יחידה לרישוי מפעלים ביטחוניים עפ"י חוק רישוי עסקים. מנהל היחידה משמש כרשות הרישוי למפעלים ביטחוניים ובסמכותו לקבוע תנאים ברשיון העסק של מפעל ביטחוני. תנאים אלה נקבעים תוך התייעצות עם נותני האישור כמפורט בחוק, וביניהם שירותי הכבאות.
- 1.2 רשימת המפעלים הביטחוניים נקבעת ע"י שר הביטחון.
- 1.3 תוכנית עבודה
- המפעלים הביטחוניים, עפ"י רוב, פועלים שנים רבות, ולכן דרישות שירותי הכבאות שלא ניתן ליישמן במייד – עבורן יכין המפעל תכנית עבודה יישומית, שתכלול לוח זמנים פרטני להשלמת ביצוע כל הדרישות. התוכנית תאושר ע"י שירותי הכבאות ותהווה חלק מתנאי רשיון העסק בתיאום עם מנהל האגף לרישוי מפעלים ביטחוניים.
- 1.4 ביקורת שירותי הכבאות במפעלים ביטחוניים
- שירותי הכבאות יערכו ביקורת סידורי בטיחות אש במפעלים ביטחוניים (לפחות) אחת לשנה. דו"ח הביקורת יופץ גם למנהל האגף לרישוי מפעלים ביטחוניים.
- 1.5 דרישות אלה הן דרישות כלליות, וכל מפעל יבחן לגופו עם אפשרות להוספת דרישות נוספות.

2. ערעור על הוראת רשות הכבאות

מפקדי שירותי הכבאות יביאו לידיעת המפעלים הביטחוניים כי במקרים בהם תהיה מחלוקת בין המפעל הביטחוני לבין שירותי הכבאות ביחס לדרישות הכבאות, יהיה באפשרותו של המפעל לערער בפני מפקח כבאות ראשי בנציבות הכבאות וההצלה בהתאם לתקנות שירותי הכבאות.

3. השיטה

- 3.1 לצורך בחינת מתן רשיון עסק למפעל בטחוני יש להגיש לידי שירותי הכבאות וההצלה את בקשת המפעל, בהתאם לנדרש עפ"י תקנות רישוי עסקים (הוראות כלליות), התשס"א – 2000 כמפורט:
- א. תרשים סביבה.
ב. מפה מצבית.
ג. תוכנית עסק.
- 3.2 במסמכי הבקשה יש לכלול את הנתונים הבאים בכל הקשור לסיכוני אש וחומרים מסוכנים:
- א. סקר מוקדם.
ב. הערכת סיכונים מפורטת.
ג. הערכת סיכונים כוללת למפעל.
ד. מערכות הבטיחות הקיימות והתפעוליות במפעל.

פרק 500	מס' הוראה 513	שם ההוראה מפעלים ביטחוניים – דרישות שירותי הכבאות	תחולה יולי 2001	עדכון דצמ' 2001	עמוד 2 מתוך 7
------------	------------------	---	--------------------	--------------------	------------------

ה. מערך הבטיחות למפעל.

פרק 500	מס' הוראה 513	שם ההוראה מפעלים ביטחוניים – דרישות שירותי הכבאות	תחולה יולי 2001	עדכון דצמ' 2001	עמוד 3 מתוך 7
------------	------------------	---	--------------------	--------------------	------------------

פירוט הנתונים הללו מופיע בנספח א' של מסמך זה.

3.3 לאחר הגשת הנתונים הללו, ניתן יהיה לבדוק את התאמתם לדרישות שירותי הכבאות וההצלה ולהגיש את חוות הדעת בנושא מתן רשיון עסק למפעל תוך פרק הזמן המוגדר בתקנות.

פרק 500	מס' הוראה 513	שם ההוראה מפעלים ביטחוניים – דרישות שירותי הכבאות	תחולה יולי 2001	עדכון דצמ' 2001	עמוד 4 מתוך 7
------------	------------------	---	--------------------	--------------------	------------------

נספח א'

1. **סקר מוקדם בנושא סיכוני אש וחומרים מסוכנים:**
- א. סקירת המצב הקיים במפעל תוך לימוד האתר, תכולתו, תהליכי העבודה, הסביבה הארגונית והגורם האנושי.
- ב. זיהוי ואיתור מוקדי סיכון ע"פי רמות הסיכון בשלבים ובתהליכים להלן:
- תהליכי ייצור ותהליכי עבודה.
 - מקומות התקהלות.
 - אחסון ושינוע חומרים מסוכנים.
 - מערכות אנרגיה וחומרים מסוכנים המשמשים להפעלתם (גזים, נוזלים דליקים, חשמל וכו').
 - מקומות ונושאים יעודיים למפעל מסוג זה.
2. **הערכת סיכונים מפורטת בהיבט סיכוני אש וחומרים מסוכנים – לפי מרכיבי המפעל:**
- תהליכי הייצור, תהליכי עבודה.
 - מבנים, מתקנים ומערכות.
 - חומרים מסוכנים.
 - סביבת המפעל ומתקנים שכנים.
3. **הערכת סיכונים כוללת למפעל – בהיבט סיכוני אש וחומרים מסוכנים:**
ריכוז הסיכונים בהיבט סיכוני אש וחומרים מסוכנים, כפי שהם מופו בהתאם לסעיף 2.
4. **מערכות הבטיחות הקיימות והתפעוליות במפעל בהיבט סיכוני אש וחומרים מסוכנים:**
- א. ציוד ומערכות למניעת דליקות.
- ב. ציוד ומערכות למניעת תקריות חומרים מסוכנים.
- ג. ציוד ומערכות לטיפול בדליקות ובתקריות חומרים מסוכנים – בסעיף זה יש לכלול גם נתונים על מערכת המים לצורכי כיבוי אש:
- מאגרי מים לכיבוי אש המקומיים וכמות המים המוספת ע"י גורמים חיצוניים (מקורות).
 - סוג הצנרת לצורכי כיבוי אש (תוך ציון קוטר) ומיקומה.
 - סוג המשאבות, הספקן ומקורות ההנעה לצורכי כיבוי אש – נדרש לציין את ספיקת המים והלחץ בשעות צריכה מקסימלית.
- ד. ציוד גילוי והתרעה.
- ה. הוראות בטיחות, תוכניות חירום ותוכניות להדרכת והכשרת עובדים ותרגילים.
- ו. צוותי חירום במפעל.

פרק 500	מס' הוראה 513	שם ההוראה מפעלים ביטחוניים – דרישות שירותי הכבאות	תחולה יולי 2001	עדכון דצמ' 2001	עמוד 5 מתוך 7
------------	------------------	---	--------------------	--------------------	------------------

5. מערך הבטיחות למפעל בהיבט סיכוני אש וחומרים מסוכנים :

קביעת מערך בטיחות עדכני למפעל ע"פי רמות הסיכון ומערך הבטיחות הקיים.
מערך הבטיחות יכלול:

- סידורים למניעת דליקות ותקריות חומרים מסוכנים.
- סידורים למניעת התפשטות אש ועשן (קביעת אזורי אש ותיחומם).
- סידורים הדרושים להימלטות ודרכי פינוי.
- התקנת מערכות גילוי והתרעה.
- התקנת מערכות כיבוי נייחים, נידים ואוטומטיים.
- התקנת מתקני עזר לפעולות חירום ובכלל זה קביעת מערכת פיקוד על תקריות חירום.
- פיתוח מערכות הדרכה, אימון ותרגול.
- ארגון והדרכת צוותי חירום מקרב העובדים, תירגולם והכנתם לביצוע משימות ברמה הדרושה.
- כתיבת הוראות בטיחות המגדירות ומבטיחות תיפעול שוטף ללא תקלות (כולל עבודה באש גלויה, עבודה עם חומרים מסוכנים וכו').
- קביעת מערכי ביקורת תקופתית לכל סידורי הכבאות וסידורי הבטיחות, שיקבעו בתיק היסוד של המפעל.

6. סיכום :

א. המפעל יסכם את הסיכון הכולל לגבי כל המפעל ולגבי כל אתר בנפרד, כולל התאמת אמצעי הבטיחות הקיימים לסיכונים שמופו והפערים שהתגלו.

ב. דרישות שרותי הכבאות יתבססו על:

- חוק שרותי הכבאות, התשי"ט – 1959, תקנות שרותי הכבאות (ציוד כיבוי במפעלי תעשייה או מלאכה), התשל"ב – 1972 ובכל התקנות הרלוונטיות האחרות.
- חוק התכנון והבניה, התשכ"ה – 1965 על תקנותיו.
- תקנים ישראלים רלוונטיים.

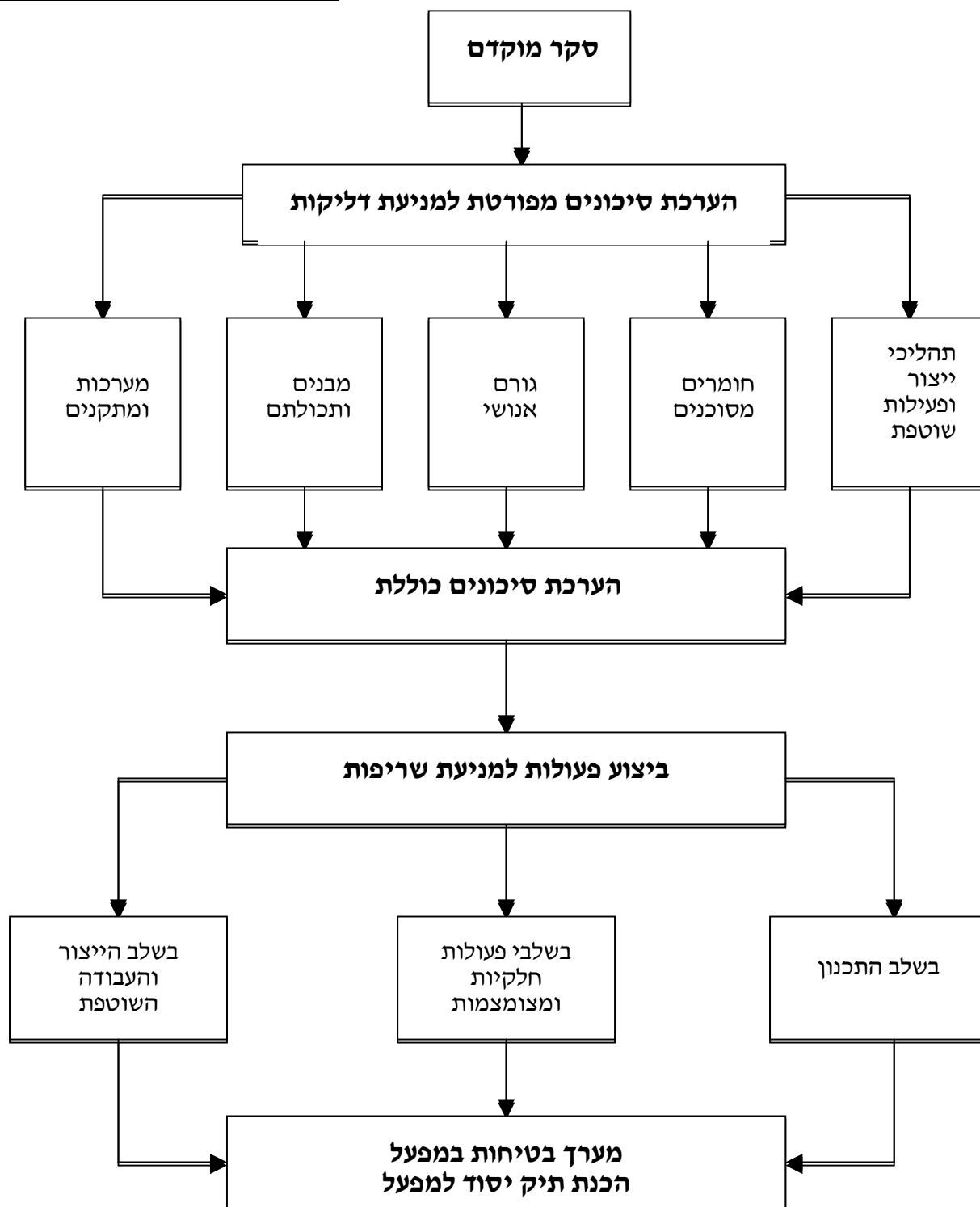
בהעדק תקינה ישראלית ספציפית יעשה שימוש בתקנים בינלאומיים עם עדיפות לתקני NFPA האמריקאים ובחקיקה האמריקאית, ובהעדר פתרונות בתקנים אלה יעשה שימוש בתקנים בינלאומיים אחרים.
בנספח ג' מופיעה רשימת תקנים עיקריים, העשויים לשמש לצרכים אלה.

הערה:

דרישות אלה הינן דרישות כלליות, וכל מפעל יבחן לגופו עם אפשרות להוספת דרישות נוספות.

פרק 500	מס' הוראה 513	שם ההוראה מפעלים ביטחוניים – דרישות שירותי הכבאות	תחולה יולי 2001	עדכון דצמ' 2001	עמוד 6 מתוך 7
------------	------------------	---	--------------------	--------------------	------------------

נספח ב' - הערכת סיכונים אש בתעשייה

פרק 500	מס' הוראה 513	שם ההוראה מפעלים ביטחוניים – דרישות שירותי הכבאות	תחולה יולי 2001	עדכון דצמ' 2001	עמוד 7 מתוך 7
------------	------------------	---	--------------------	--------------------	------------------

נספח ג'

רשמת תקנים עיקריים בנושא סידורי בטיחות אש

1. תקנים ישראליים עיקריים:

- א. ת"י 921 – תגובות השריפה של חומרי בניה לפי מיון בניינים.
- ב. ת"י 931 – עמידות אש של אלמנט בניין.
- ג. ת"י 755 – חומרי בניה ותגובותיהם.
- ד. ת"י 1220 – גלאי עשן על כל מרכיביו.
- ה. ת"י 1596 – מערכות אוטומטיות לכיבוי (ספרינקלרים).
- ו. ת"י 1212 – דלתות אש.
- ז. ת"י 1001 – בטיחות אש בבניינים, מערכות בקרת אש.

2. תקני NFPA – מערכות ואמצעי כיבוי במפעלים מסוכנים:

- א. NFPA 11 – מערכות כיבוי בקצף – התפשטות נמוכה.
- ב. NFPA 11A – מערכות כיבוי בקצף – התפשטות בינונית וגבוהה.
- ג. NFPA 12 – מערכות כיבוי בפחמן דו-חמצני.
- ד. NFPA 13 – מערכות כיבוי – ספרינקלרים.
- ה. NFPA 14 – התקנת הידרנטים ומערכות זרנוקים.
- ו. NFPA 15 – מערכות נייחות לריסוס מים.
- ז. NFPA 16 – מערכות הצפה במים וקצף.
- ח. NFPA 18 – מערכות כיבוי כימיקליות יבשות ורטובות.
- ט. NFPA 20 – משאבות כיבוי צנטריפוגליות.
- י. NFPA 22 – מיכלים למי כיבוי.

3. תקני NFPA – התייחסות למפעלים מורכבים:

- א. NFPA 1 – מניעת דליקות.
- ב. NFPA 30 – נוזלים דליקים ובעירים.
- ג. NFPA 59 – אחסון וטיפול בגפ"מ במתקני גז.
- ד. NFPA 59A – גז טבעי.
- ה. NFPA 72 – מערכות גלאי אש.
- ו. NFPA 77 – חשמל טבעי.
- ז. NFPA 101 – Life Safety Code.
- ח. NFPA 424 – תוכנית חירום לשדה תעופה.
- ט. NFPA 495 – חומרי נפץ.
- י. NFPA 654 – מניעת אש והתפוצצויות אבק בעת ייצור מוצקים חלקיקיים לקיחים.
- יא. NFPA 1124 – ייצור, שינוע ואחסון מוצרים פירוטכניים.
- יב. NFPA 1201 – פיתוח שירותי מניעת דליקות לציבור.